

Preluarea textelor din acest volum (fie în formă tipărită – în ziare, reviste, foi parohiale – sau în formă electronică, pe blog-uri sau site-uri) este liberă, cu menționarea exactă a sursei citate. Pentru varianta în formă electronică se va prelua textul postat pe www.areopag.ro.

© Pentru prezenta ediție, Editura Areopag
www.areopag.ro

Editura Areopag: ISBN 978-606-8451-88-6

Colecția *Din temnițe spre Sinaxare* **Octav Anastasescu**

LÂNGĂ VALERIU GAFENCU, SFÂNTUL ÎNCHISORILOR

Mărturia unui fost socialist

Ediția a treia

Volum coordonat de Danion Vasile

Carte apărută cu binecuvântarea

Înalt Preasfințitului Arhiepiscop

Justinian Chira

al Episcopiei Maramureșului

și Sătmărlui

Editura Areopag

București, 2016

În loc de prefață:

Părintele Arsenie Papacioc:

„Aici a fost Biserica – în temniță” 5

În loc de introducere: 11

Lângă Valeriu Gafencu 23

Anexe:

Ne vorbește Valeriu Gafencu...99

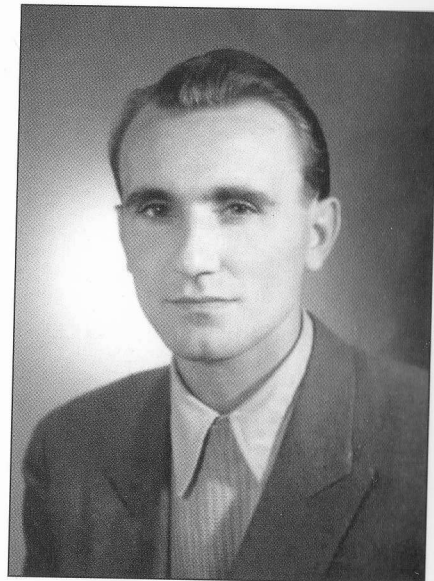
Valeriu Gafencu – un erou al credinței,
al Bisericii, al neamului 103

„Cred și mărturisesc că Gafencu
este un sfânt...” 114

Părintele Justin Pârvu:

Despre canonizarea sfinților
închisorilor 121

Nota editorului la ediția a treia 127

Octavian Anastasescu

Am vorbit cu mai mulți oameni care au trecut prin închisorile comuniste, și relatările lor m-au impresionat. Dar ceea ce m-a fascinat la Octavian Anastasescu este că în centrul relatărilor sale biografice stă persoana unui sfânt, a lui Valeriu Gafencu. Consider textul de față una dintre cele mai valoroase mărturii din dosarul de canonizare a lui Valeriu Gafencu, sfântul temnițelor din România.

Mi-aș dori ca tinerii din România să înțeleagă că sunt din ce în ce mai puțini supraviețuitori ai temnițelor comuniste de a căror mărturie se pot folosi. Cred că ar fi de mare folos ca Octavian Anastasescu să își asume crucea de a vorbi în cât mai multe conferințe despre Valeriu Gafencu și despre lucrarea lui Dumnezeu în închisorile comuniste. Și sper ca, pe viitor, să aibă puterea de a da o mărturie mai amplă, într-o carte în care să vorbească nu doar despre experiența sa din închisorile prin care a trecut, ci și despre modul în care a înțeles că trebuie dusă viața creștină în mijlocul lumii...

Danion Vasile

Lângă Valeriu Gafencu

Octav Anastasescu

Datoria mea față de Valeriu Gafencu este atât de mare, încât trebuie să spun cuiva cine a fost el pentru mine, și că nu-mi pare rău de atâta suferință pe care am îndurat-o timp de un an și unsprezece luni*, trecând nu prin multe închisori și netrecând nici prin suferințele prin care au trecut alții...

Am împrumutat o carte de la femeia de la pangar, de la noi, de la Biserica Sfântul Nicolae din Ploiești: *Amintiri din mlaștina disperării*, de Dumitru Bordeianu... Știam de ea. Dar sufletul meu, acuma, nu că e rebegit, șubrezit, dar nu mai e capabil să fie chemat să afle ce s-a întâmplat și altora. Mi-a dat acea femeie o carte pe care n-am terminat-o nici acuma, de vreo două luni de zile. Prin ce au trecut ăia și prin ce am trecut eu – deși eu îmi dau seama că cele prin care am trecut au fost lucruri grele! Dar când iau cunoștință – și sunt sigur că Bordeianu

* Dintr-o eroare editorială, în prima ediție a cărții și în interior și pe clapeta copertei a apărut perioada de „un an și trei luni (n.ed.).

și alții n-au îndrăznit să spună tot, tot, tot, de teamă de a nu fi pierduți! – nu pot să citesc mai mult de zece pagini... și dau cartea la o parte, și citesc altceva...

* * *

Maica Domnului pentru mine este o adevărată mamă. Nu pot să spun nici a doua mamă, nici prima mamă... Ci o adevărată mamă. M-a ajutat, mai ales în pușcărie, în mod discret, dar de-o discreție nemaipomenită. După un timp și răstimp, îmi aduceam aminte, și ziceam: „Numai ea a fost!” Aveam niște semne. Nu știu cât de mult mă va ajuta în ultima clipă a vieții. Cred că mă va ajuta tot în mod discret. Dar nu știu dacă o să îmi mai dau seama dacă ea a fost sau nu.

Atâta liniște se așază în sufletul meu când mă gândesc la ea, că parcă sunt alt om. Și păcate... ehe, am cu ghiotura. Nenorocirea mea este că mi-a fost dat să le conștientizez. Sunt unii care trec pe lângă ele. Totuși, nu știu dacă aş putea să număr până la cinci păcate pe care le-am făcut împotriva oamenilor, a semenilor. N-am avut acest îndemn să fac rău. Deși tainele cu ton bisericesc – „iubește-l pe cel ce te blestemă, binecuvântează...” – le-am aflat târziu. Dar mi-am dat seama că ele au lucrat în mod cu totul

și cu totul discret. Eu dictonul *meden agan* al lui Protagoras – „nimic prea mult”, tot ce este prea mult strică – l-am avut din naștere, de la mama; semăn foarte mult cu mama.

Am avut un mare protector, un mare ocrotitor: pe Maica Domnului. De la mama, de când eram mic, tot am avut eu impresia că cineva, la necaz, mă trage de păr în sus și mă scoate din consecințele necazului. Am fost, atât în timpul detenției cât și după, în situații în care nu știu cum ar fi făcut față altcineva, însă eu, în chip minunat, uimitor, de necrezut – aveam o inspirație care mă scotea din necaz. Situații de felul ăsta au fost prea multe, care au intrat în neobservare, în uitare.

* * *

Am luat cunoștință întâmplător, citind, de o expresie franțuzească: „Nu vorbești, ci rostești ca și cum cineva ți-ar șopti la ureche.”

La anchetă îmi spunea uneori tainic cineva ce să răspund. Nu auzeam o voce. Ceva aproape mistic... îmi veneau idei pe care în stare de limpezime a minții, de neatingere a situației mele prin înfricoșare, prin alte metode, nu le aveam – destul ca să-mi dau seama că cineva lucrează lângă mine. De lucrul acesta am fost

foarte convins, întrucât s-a repetat de foarte multe ori.

* * *

M-am născut în anul 1928, în luna noiembrie, ziua 28. Când a murit Friedrich Engels. În clasa întâi, a doua, a treia, eram copil de altar, cât am fost la Moreni. Eu am avut un sfânt protector care m-a ajutat de mic copil. Eu ieșeam cu părintele Nicu Popescu, cu lumânarea, îmbrăcat în veșmântul acela. Toți clienții lui tata – tata a fost croitor – nu mă întrebau: „Ce face mama?”, mă întrebau: „Ce face popa?”

* * *

N-am fost legionar. Securitatea a avut îndrăzneala să-mi spună: „Bă, tot comportamentul tău este comportament de legionar!” Pentru felul meu de a fi, de a mă purta cu oamenii. Dar mi-au zis: „Te-am căutat din clasa întâi de liceu: nici urmă de legionar! Tu ești socialist, bă! Și ești mai periculos decât toți legionarii, pentru noi, că ne cunoști teoriile!” Am apucat să le cunosc intențiile lor – ce urmăresc, de ce sunt în stare. Am spus: socialist sunt din clasa întâi de liceu, adică dinainte de a deveni elev la liceul militar. Dar fără să știu ce e aia socialism. În fața

sărăciei, a omului sărac, mă copleşesc niște sentimente dureroase. Nu pot să suport un om sărac lângă mine. O parte din rugăciunea mea de seară, de fiecare seară, este: „Doamne, ajută-mă, ca să pot să ajut!” Deși am fost ne iubitor de bani, îmi mulțumesc lui Dumnezeu că nu mi-a lipsit nimic din ceea ce aveam nevoie. În rugăciunea mea de seară există această vorbire: „Doamne, dă-mi mie ce știi Tu că-mi trebuie, cât îmi trebuie, și când îmi trebuie, și nu mai am nevoie de nimic.” N-am invidiat pe oamenii care au bani... În schimb, i-am compătimit pe cei săraci. Mama mea, cunoscându-mă, pentru că eram fiul ei, mi-a spus: „Mamă, nu-ți face pomană cu toți, că nu toți merită să fie ajutați... Mulți sunt înșelători...” Ei, dar nu pot să mă las de învățătura, de *ordinul* pe care l-a dat un necunoscut care spune: „O mână-ntinsă în fața mea și care cere ajutor este ca o barieră peste care nu pot să trec.” Lucru mare spus...

* * *

Eu sunt socialist de pe vremea când am dat examen la Liceul militar Mănăstirea Dealu, liceu de elită, în anul 1939. Vreo 600 de candidați pe 30 de locuri. Și am dat examen și am obținut media 7,13. Intrați – 30 de inși. Ultimii zece

aveau media 5,00, iar media mea de 7,13 se încadra cam pe locul 15-16.

Eram în Moreni. Și primim o scrisoare: „Domnule Anastasescu” – se adresau tatălui meu – „vă felicităm pentru rezultatul obținut de fiul dumneavoastră la examenul de admitere în Liceul militar Mănăstirea Dealu, însă, datorită situației sociale pe care o aveți, fiul dumneavoastră nu poate să se încadreze între fiii de elită ai țării” – ofițeri superiori, miniștri, bogați, oameni de elită.

Tata s-a dus la învățătorul meu, care era și directorul Școlii de aplicație la Ploiești – am făcut clasa a IV-a la Ploiești, Borcea Vasile îl chema. Și în 24 de ore, tata, care era croitor, i-a făcut un costum de haine, i-a cumpărat pantofi, pălărie, l-a îmbrăcat elegant... Învățătorul a zis: „Nea Mitică, mergem la Armand Călinescu!” Și l-a luat pe tata și s-au dus la Armand Călinescu.

Au fost primiți în cinci minute de secretară. Și-i povestește tot, îi arată scrisoarea. Și Armand Călinescu îi ordonă secretarei să-i facă legătura telefonică cu Comisia de admitere la Liceul Militar, care se întrunea la Mihai Viteazul, în București. A obținut imediat legătura și a vorbit cu președintele comisiei, profesorul de geografie Pavelescu. Îmi povestea Borcea că, atunci când

era acolo: „Nea Mitică își strânsese pălăria la subraț așa de tare că, dacă avea o cioară, o omora...”

Apăruse în ziar, în ziua aceea, numele celor reușiți. Și Anastasescu nu era! Și-i arată învățătorul lui Armand Călinescu, și zice: „Ia uite, domnule! A obținut media 7,13. Uite colea zece inși cu media 5,00 și băiatul ăsta nu-i primit – și uite din ce motiv: că face parte dintr-o categorie socială inferioară și că nu e cazul să ne stricăm noi treburile aici, la Mănăstirea Dealu...” Deși erau acolo și câțiva fii de țărani, dar simbolic, ca să arate că ei îndeplinesc porunca lui Nicolae Filipescu (una din marile figuri ale României, în legătură cu intrarea României în război alături de Franța... împotriva Germaniei) de a întinde o mână fiilor de țărani.

El s-a luptat foarte mult să ridice o generație de tineri crescuți în frica lui Dumnezeu și numai a lui Dumnezeu. Așa era scris pe frontispiciul lui: „Din acest liceu, de la Mănăstirea Dealu, vor ieși numai puii de lei paralei crescuți în frica lui Dumnezeu și numai a lui Dumnezeu”.

Și Armand Călinescu, pe un ton plin de vehemență și de revoltă chiar, a zis: „Imediat în ziarul de mâine să apară că, pe lângă cei anunțați